

# «Töwriz - Baku - Ankara: Biz nire, parslar nire?»

Category: Kitapcy, Publisistika, Sözler

написано kitapcy | 26 января, 2025

"Töwriz - Baku - Ankara: Biz nire, parslar nire?"

«TÖWRIZ-BAKU-ANKARA: BIZ NIRE, PARSLAR NIRE?»



*Günorta Azerbaýjan Milli Galkynyş hereketiniň başlygy Mahmud Ali Çehrekani soraglara jogap berýär*

Eýranda 28-nji iýunda geçiriljek möhletinden öňki prezident saýlawlarynyň öňüsyrynda Günorta Azerbaýjan Milli Galkynyş hereketiniň (GAMGH) başlygy Mahmud Ali Çehrehani Waşingtondan žurnalistleriň soraglaryna jogap berdi.

• **«Eýranda demokratiýanyň peýdasynda hiç zadam bolmaýar»**

Eýranda Dini lideriniň pozisiýasynyň hemme zatdan ýokarda durýandygyny ýatladan Mahmud Ali Çehrekani oppozisiýa

goşulanlaryň ölüm jezasyna höküm edilýändigini şu sözler bilen gürrüň berdi:

«Bilşiňiz ýaly, Eýransa «Ýokary Dini lider» ýa-da «Rehber» («Ýolgörkeziji») bar. Emma muňa ni lider diýip bolýar, ne-de rehber. Sebäp ol özüni «On iki ymamyň» oruntutary we Alla tarapyn saýlanan 13-nji güýç hasaplaýar. Ýagny bular Allanyň metafiziki tarapynyň bardygyny we Ýer ýüzüni iň soňky ilçi edip Muhammet pygamberi (s.a.w) ugradandygyny aýdýar. Olaryň pikirçe pygamberden soň gelmegine garaşylan Dört çaryýarlar däl-de, On iki ymamdyr. On ikinji ymam entek gelmändigini üçin Allanyň saýlan adamy Eýranyň Dini lideri bolýarmyş. Şonuň üçin dini lider özüni Allanyň naýyby (orunbasary) hökmünde görýär. Ýagny Allanyň tassyklap ýer ýüzüne bellän wekili. Oňa garşy çykmak Hudaýa garşy gitmek bilen deňmişin. Onuň özem munuň şeýledigini dili bilen aýtdy. Şonuň üçin dini lidere garşy çykanlara ölüm jezasyny berýärler».



*Günorta Azerbaýjan Milli Galkynyş hereketiniň başlygy Mahmud Ali Çehrekani*

• **«Hamaneyiň tassyklamasyk adamy prezidentem, deputatam bolup**

## **bilmeyär»**

«Töwriziň we Tährantň birnäçe ýokary okuw jaýlarynda köp işlän we režimi ýakyndan tanama mümkinçiligine eýedigini nygtaýan M.A.Çehrekani «Şonuň üçin režimiň infrastrukturasyny örän gowy bilýändigimi aýdyp bilerin. Eýranda demokratiýanyň peýdasyna hiç zadam bolmaýar. Ähli ygtyýarlygy özünde jemlän we özüni Allanyň belländigine ynanýan dini lider bar. Bulary bir ýana goýup onuň diňe çagalarynyň aýdýanlaryna seretseňizem, Eýranda saýlawlaryň asla kabul ederlik tarapyňyň ýokdugyny görersiňiz» diýýär.

Eýranyň öňki prezidenti Haşimi Rafsanjaniniň «Saýlaw diýilýän zat ýok. Islämlerini prezident ýa-da halk deputaty wezipesine belleýärler, islänlerini ret edýärler» diýenden soň hammamda öli ýagdaýda tapylandygyny ýatlardan Çehrekani sözlerini şeýle dowam etdirdi:

«Dini lider Hamaneyý bellän prezidentine ýa-da deputatlaryna şu soragy berip bilýär: «Sizi kim bellesi, eger biz bellän bolsak, nädip bize garşy çykýarsyňyz?» Homeýniniň ogluny-da Rafsanjaniňkä meňzeş sözleri aýdandygy üçin öldürpdiler. Öňki prezidentleriň bir bölegini gözden ýitirdiler, bir bölegi tussag astynda, täzedan prezident bolmak üçin ýüz tutýanlaryň ýüzlenmesi-de şobada yzyna gaýtarylýar. Hamaneyýiň tassyklamadyk adam ne prezident, ne deputat, ne ministr, ne-de ýokary wezipeli ýolbaşçy bolup bilýär.

Şeýle-de Çehrekani «Hamaneyýiň köşgünde diňe ýüz göterim ynanylýan işgärleriniň beren habarnamalary esasynda teklipler ýa tassyklanýar ýa-da yzyna gaýtarylýar. Olarda iňňäniň uýy ýaly-da merhemet ýok. Wagtynda režime hyzmat eden adamlaryň bir bölegi häzir öý tussaglygynda» diýip sözünüň üstüne goşdy.

## **• «Režim soňy petige baryp direýän köçä girdi»**

Eýranyň prezidentligine saýlawlar boýunça pikirlerini paýlaşan M.A.Çehrekani prezidentlige kandidaturasyny hödürlemäge rugsat edilen alty adamyň birnäçe ýyl bäri syýasatda ministrlik, deputatlyk eden ýa-da suduň iň ýokary wezipelerinde işlän adamlardygy aýtdy ee «Kalibafyň, Jeliliniň, Pezeşkiýanyň

beýlekilere garanda has mümkinçiligi uly kandidatlardygyny aýdyp bilerin» diýýär.

Çetinkaýa sözlerini şeýle dowam etdirdi:

«Bilýäňismi, režim soňy petige baryp direýän köçä girdi. Birnäçe aý öň bolup geçen parlament saýlawlarynda Tährandaky gatnaşyk 8% boldy. Munuň özi barypýatan masgaraçylyk, heläkçilik. Režimiň ýolbaşçulary elmydama 1979-njy ýyldaky refedendumda halk köpçüliginiň 97-98%-niň Yslam Respublikasyny kabul edendigini aýdyp gelipdi. Indi boldy, munuň doly tersine boldy, ýagny ilatyň 92-93%-ni saýlawdan ýüz dönderdi. Töwrizde hasaba alynan saýlawçy gatlagynyň 85%-i saýlawga gatnaşmady. Ýagny režim soňky demini sanaýar».

Wertolýot heläkçiliginde aradan çykan Ibrahim Reisi we Hüseyin Emir Abdullahiýan barada hem aýdan Çehrekani «Režim özüne iň ýakyn adamy Ibrahim Reisini prezidentlige belläpdi. Hasan Ruhana garşy kandidaturasyna goýanda saýlanyp bilmedik Reisi «Saýlanmandygyma şükür, hernä men dollaryň baş müň tümen bolandygyny görmerin» diýipdi. Şol wagt bir dollar 900-1000 tümene deňdi. Indi bolsa bir dollar 60 müň tümen. Daşary işler ministri Abdullahiýan dagy gowy bilim almak beýlede dursun, BMG-nyň Nýu-Ýorkdaky ýygnaşygynda eline öňünden ýazlyp berlen teksti hem dogry okap bilmeýän adamdy. Gorkunç ýagdaýdu. Tekstde iňlisçe sözleri arap elipbiýinde ýazypdylar. Şonam okap bilmändi. Yslam Hyzmatdaşlygy Guramasynyň ýygnagynda bolsa arapça okap bilenokdy. Ýogsam bolmasa, Eýranda liseýi tamamlanlaryň iňlis we arap dillerini iň bolmanda 35% derejesinde bilýär. Bular režimiň kanunylygynyň ýany bilen hilini-de ýok etdiler. Şonuň üçin olar Hamaneyiň buýrugy bilen öldürildi» diýdi.

Çehrekani «Üç goragçy wertolýot bökdençsiz Töwrize baryp ýetýär, prezidentiň wertolýoty heläkçilige uçraýar. Munuň näme netijesi boldy? Režim özüne 20%-lik makulyýet we kanunylyk gazandy. Gynansak-da, eýran jemgyýetçi ýas tutaňnaç, öliniň zzyndan matam tutmagy gowy görýär. Töwrizde on müňlerçe, Tähranda ýüz müňkerçe, Maşatda bolsa milliondan agan köpçülik ölenleri eginlerinde göterdi. Üns berýän bolsaňyz, Hamaney ne ABŞ-ny günäkärledi, ne-de Ysraýyly. Çünki bu işi özleri etdi.

Adyny agzan üç talaşgärimden daşgaryn beýleki talaşgärleriň ýa çekiljegini ýa-da ahy4ynda 1-5% ses aljagyny pikir edýäriň» diýibem sözüniň üstüni ýetirdi.

• **«Häzirbegjan sebitlerinde ýeriň astyndan tebigy baýlyklaryň islendik görnüşi bar»**

Nusret Pezeşkiýanyň köp gürrüni edilen kandidatlygy barada-da pikirini paýlaşan M.A.Çehrekani «Ýigrimi ýyldan gowrak wagt bäri Töwriziň deputaty bolup gelen Pezeşkiýanyň jinnek ýaly peýdasyny görmedik. Kalibaf örän güýçli assimilizasiýa uçrap milli aýratynlygyny ýitiren türki maşgalanyň çagasy. Biz oňa horasan türklerinden diýsegem, onuň türkilere peýdasyny ýetirmek beýlede dursun, gaýtam türkileriň maddy-magnawy güýjüne her dürli zarbany indermekden gaýra durmady. Häzirbegjan sebitleriniň Hazar deňziniň kenarýakasynda örän möhüm Astara we Enzeli şäherleri bar.

Tähran režimi şol şäherleri alyp parslara berdi. Olar ilatyň demografiýasyny üýtgetjek bolýarlar. Buniki şäheriň guryýerdäki böleklerinde we Hazar deňziniň içinde tebigy gaz gaýnalar. Şonuň üçin ony Häzirbegjan welaýatynyň elinden aldylar-da, Gilan welaýatynyň garamagyna berdiler. Häzirbegjan sebitlerinde ýeriň astyndan tebigy baýlyklaryň islendik görnüşi bar. Birmahallar şo geografiki giňişlikdäki iňlis basybalyjylary häzirki pars gansorujylaryndan has merhemetlidi. Häzirbegjan sebitleriniň ähli baýlyklaryny talaýyşlary ýaly sany kyrk milliondan geçen türki halklary iň ownuk hak-hukuklaryndan mahrum etdiler. Sany 60-65 müňe ýeten ermeni ilatyň bolsa çagalar öýünden başlap başlangyç bilim almaga-da, orta bilim almaga-da, liseýe gatnamaga-da, hatda ýokary okuw jaýlarynda okamaga-da hak-hukugy bar. Ýogsam bolmasa, Eýran-Yrak urşunda 300 müň türk wepat boldy. Şirin janyndan geçmegi türkleriň hak-hukugynyň berilmegine gelinende elde ullakan nol galýar» diýdi.

• **«BMG-nyň konwensiýalarynda beýleki halklara berilen hak-hukuklaryň bize-de berilmegini talap edýäris»**

«Biz talaşgärleriň hiç birine ynanamzok we hiç zat talap edemzok» diýen M.A.Çehrekani «Ýigrimi ýyldan gowrak wagt bäri Töwrizde deputat bolan Pezeşkiýan biziň hak-hukuklarymyzy ýeke gezegem orta atmady. Şonuň üçin biz halkymyzy saýlawlara gatnaşmazlyga çagyryárs. Häziregijany ýok eden režim biziň dertlerimize dowa bolup bilmez. BMG-nyň konwensiýalarynda beýleki halklara berilen hak-hukuklaryň bize-de berilmegini talap edýäris» diýdi.

• **«Saýlaw sandygyndan ýa Kalibaf ýa-da Pezeşkiýan çykyp biler»**

«Eger bu ýurda hakykatdanam adalatyň gelmegini isleýän bolsalar, türkleriň häkimiýet başyna gelmegi gerek. Hak-hukuklarymyzyň berilmedik ýagdaýynda Eýrandam edil Ýugoslawiýa ýaly böleklere bölüner. Bizem şonda öz türk döwletimizi gurmaly bolarys» diýen Çehrekani «Çünki Häziregijanyň indi oýanyp başlandygyny bilýärler. Indi molla režimine aldanýan ýok. «Traktor» futbol klubynyň oýunlaryna tomaşa edýänler orta atylan şygarlary görýändirler: «Töwriz-Baku-Ankara: Biz nire, parslar nire?» ýa-da ýaşlaryň 100 müňi «Ne bagtly türk men diýene!» diýip gygyrýar. Şonuň üçin Pezeşkiýanyň ýeňiş gazanma ähtimallygy-da bar» diýip, sözünü jemledi.

Mayis ALIZADE.

Duşenbe, 24.06.2024 ý. Publisistika